

Pohjois-Karjalan jakamistalouden mahdollisuudet

Viivi Rouhento, Olli Sahimaa
Gaia Consulting Oy
1.9.2023

LIFE15 IPE/F1/004

materiaalikiertoon.fi

Sisällysluettelo

1. Johdanto

1.1 Jakamistalouden määrittely ja keskeiset osa-alueet

1.2 Selvityksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset

2. Jakamistalouden nykytila Pohjois-Karjalassa

2.1 Yleiskuva nykytilanteesta

2.2 Esimerkkejä jakamistalouden kokeiluista ja käytänteistä alueella

3. Jakamistalouden potentiaali tulevaisuudessa

3.1 Kuntatoimijoiden näkemykset kehitysmahdollisuuksista alueella

3.2 Jakamistaloutta mahdollistavia ja hidastavia tekijöitä

3.3 Kansallisia hyviä esimerkkejä jakamistaloudessa

4. Johtopäätökset ja yhteenveto

4.1 Toimenpide-ehdotukset alueen kuntatoimijoille

4.2 Yhteenveto

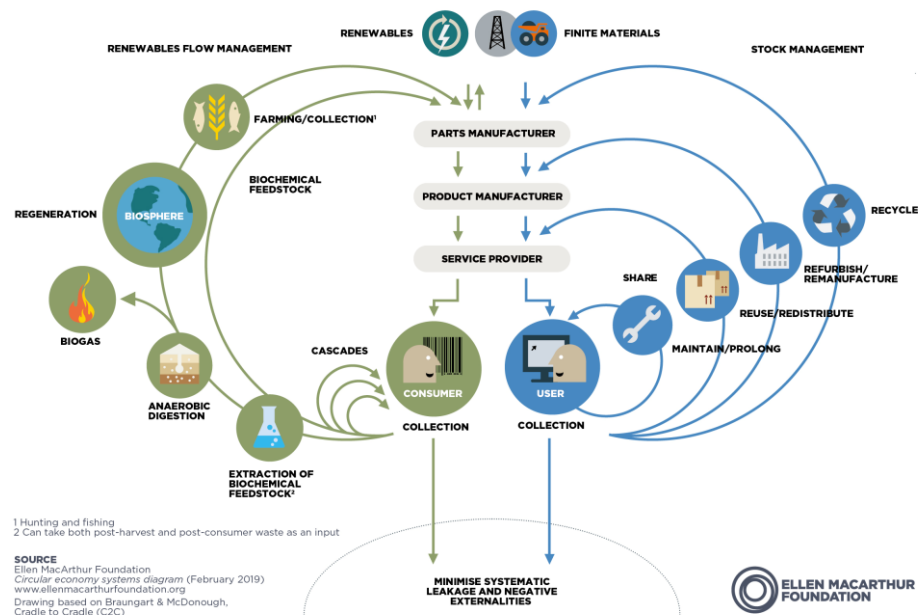
4.3 Mitä seuraavaksi?

1. Johdanto

1.1 Jakamistalouden määrittely ja keskeiset osa-alueet

Jakamistalous on taloudellinen malli, jossa yksilöt, yhteisöt, yritykset ja julkiset toimijat jakavat käyttöoikeuden hyödykkeisiin, palveluihin ja resursseihin joko ilmaiseksi tai maksua vastaan. (Sitra 2018)

Kuva EllenMacArthur Foundation

Jakamistalouden aktiviteettien tulisi tukea kiertotalouden toteutumista, niin että resursseja käytetään tehokkaammin ja/tai vähennetään jätteen määrää.

Yleisimpiä jakamistalouden sektoreita ovat asuminen ja tilat, liikkuminen, tavarat, rahoitus sekä ruoka.

1.1 Jakamistalouden määrittely ja keskeiset osa-alueet

Alla erilaisia esimerkkejä jakamistalouden yleisimmiltä osa-alueilta. Tässä työssä tarkastelu on rajattu ko. osa-alueista tiloihin, liikkumiseen, tavaroihin ja ruokaan.

Asuminen ja tilat

VENUU

Venuu on digitaalinen alusta, josta voi varata juhla- ja tapahtumatiloja.

Liikkuminen

LAPPEENRANTA

Lappeenranta tarjoaa yhteiskäyttöisiä sähköautoja kunnan työntekijöille.

Tavarat

tori

Tori.fi on internetissä toimiva osto- ja myyntikauppa-paikka, jonka kautta kuluttajat voivat myydä ja ostaa tavaroita toisiltaan.

Ruoka

 foodsharing.de

Saksassa toimiva Foodsharing.de on online-alusta, jossa yksityiset henkilöt, vähittäiskauppiat ja tuottajat voivat tarjota tai kerätä ruokaa, joka muuten heitettäisiin pois.

Rahoitus

 me se naatti .me

Mesenaatti.me – palvelun kautta yritykset ja yksityishenkilöt voivat hakea joukkorahoitusta projekteilleen.

1.2 Selvityksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tämän selvityksen tavoitteena oli:

- Selvittää jakamistalouden nykytila Pohjois-Karjalassa.
- Kuvata jakamistalouden potentiaali tulevaisuudessa Pohjois-Karjalassa.
- Muodostaa konkreettiset toimenpide-ehdotukset, joiden avulla alueen kunnat voivat edistää jakamistaloutta.

2. Jakamistalouden nykytila Pohjois- Karjalassa

2.1 Yleiskuva nykytilanteesta (1/2)

Taustaa Pohjois-Karjalasta

- Pohjois-Karjalan maakuntaan kuuluu Heinävesi, Iloanta, Joensuu, Juuka, Kontiolahti, Liperi, Outokumpu, Polvijärvi, Kitee, Tohmajärvi, Rääkkylä, Lieksa, Nurmes.
- Suurimmassa osassa kunnista on alle 5000 asukasta, pl. Joensuu.
- Pohjois-Karjala on muuttotappiollinen maakunta, jossa väestötiheys (8,7 as / km²) on merkittävästi pienempi kuin muualla Suomessa ja väestö keskittyy Joensuun alueelle ([ympäristö.fi](http://ymparisto.fi)).
- TOP 10 toimialaa työpaikkojen mukaan ovat terveys- ja sosiaalipalvelut, teollisuus, tukku- ja vähittäiskauppa, koulutus, hallinto – ja tukipalvelut, julkinen hallinto, rakentaminen, maa- ja metsätalous, kuljetus ja varastointi sekä ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta.
- TOP 10 toimialaa liikevaihdon perusteella ovat jalostus, kaivostoiminta, metalliteollisuus, koneiden ja laitteiden valmistus, kuljetus ja varastointi, metsätalous ja puunkorjuu, elintarviketeollisuus, muovituotteiden valmistus, majoitus ja ravitsemistoiminta sekä sähkötekniikan laitteiden valmistus (pohjois-karjala.fi).

2.1 Yleiskuva nykytilanteesta (2/2)

Pohjois-Karjalan maakunnan jakamistalouden nykytila kartoitettiin verkkokyselyllä

Kyselyyn vastasivat: Heinävesi, Kontiolahti, Kitee, Joensuu, Liperi, Juuka

Verkkokyselyn vastauksista voidaan johtaa seuraavia päätelmiä nykytilanteesta:

- Jakamistalouteen liittyvää tunnistettua toimintaa on tällä hetkellä vähän.
- Kuntien tukema jakamistaloustoiminta painottuu tällä hetkellä eniten tilapalveluihin, tavaroiden lainapalveluihin sekä liikkumiseen.
  - Kuntien tilojen käyttöä hyödynnetään erilaisissa toiminnoissa, niin isoissa kun pienemmissäkin kunnissa.
  - Kirjastotoiminta tavaralainaamona tuotiin esille jokaisesta kunnasta.
- Kirjastot ja muut tavaroita lainaavat tahot kuten päiväkodit nähtiinkin erityisesti ansioituneinta jakamistalouden edistämässä

2.2 Esimerkkejä jakamistalouden kokeiluista ja käytänteistä alueella

Verkkokyselyssä esille tuotuja esimerkkejä kunnista	Kunta	Kategoria
Koulujen tilojen hyödyntäminen muussa käytössä, esimerkiksi kuntosalitoiminta	Heinävesi	Tilat
Vaara-kirjastot on kaikkien Pohjois-Karjalan yleisten kirjastojen kimppa ja toiminut pitkään perinteisen kirja-, elokuva- ja musiikkilainauksen lisäksi erilaisten yhteiskunnallisesti hyödyllisten välineiden lainauksen kokeilijana. Kirjastoilla on mahdollisuus kokeilla joustavasti esinelainauksesta valmiin lainauksinfran opastamisen sekä laajan toimipisteverkoston takia.	Pohjois-Karjala	Tavarat
Virka-autoja leasing-sopimuksen kautta kuntalaisten käytettäväksi virka-aikojen ulkopuolella (tarkoitus aloittaa ensivuoden alusta)	Joensuu	Liikkuminen
Yksi etätyöpiste ilmaiseksi käytettäväksi kaupunkilaisille ja ulkopuolisille	Joensuu	Tilat
Yhteiset etätyötilat ja yleisten tilojen yhteiskäyttö	Kontiolahti	Tilat
Tilava Joensuu -tilavaraussivulla on kaikki kaupungin tilat varattavissa kaikille kaupunkilaisille	Joensuu	Tilat
Kiteen kaupungin työntekijät saavat lainata neljää sähköpolkupyörää.	Kitee	Liikkuminen
Vapaa-aikapalvelut lainaa ilmaiseksi erilaista vapaa-ajan viettoon liittyvää urheilu- ja liikuntavälineistöä. Lisäksi päiväkodeilla on lainattavia ilmaisia liikuntavälinesettejä (varhaiskasvatusikäisten lasten perheille)	Liperi	Tavarat
Kunnan omistamissa tyhjiällä olevissa tiloissa Liperissä ja Viinijärvellä yhteisötalotoimintoja. Molemmissa yhteisötaloissa yli 20 yhdistystoimijaa käyttäjänä.	Liperi	Tilat

3. Jakamistalouden potentiaali tulevaisuudessa

3.1 Kuntatoimijoiden näkemykset kehitysmahdollisuuksista alueella

Kuntatoimijoilta kysyttiin verkkokyselyssä, minkä sektorin osalta he näkisivät eniten jakamistalouden potentiaalia kuntansa sekä Pohjois-Karjalan alueella.

Omassa kunnassa

- Liikkumisen kehittäminen jakamistaloudennäkökulmasta nousi esille lähes jokaisessa vastauksessa potentiaalisimpana sektorina, erityisesti mainittiin yhteiskäyttöautot ja kimpppakyydit.
- Myös tavaroiden yhteiskäytön potentiaali mainittiin, esimerkiksi maatalouden koneiden sekä harrastusvälineiden yhteiskäyttö

Pohjois-Karjalassa

- Myös maakuntatasolla liikkumisen kehittäminen nähtiin potentiaalisena kategoriana.
- Eräs vastaaja kirjoitti, että tavaralainaat tulisi saada eriytettyä kirjastotoiminnasta pitkällä aikavälillä enemmän liiketoimintamaiseen muotoon ja parempiin tiloihin.

3.2 Jakamistaloutta mahdollistavia ja hidastavia tekijöitä

Kuntatoimijat tunnistivat alueella seuraavia jakamistaloutta mahdollistavia ja hidastavia tekijöitä:

Osaaminen ja asenteet

- Suurin osa vastaajista näkee jakamistalouteen liittyvän ymmärryksen ja osaamisen puutteellisena.
- Jakamistalous koetaan huonosti toimivaksi, hankalaksi ja mahdollisesti kalliiksi.
- Koulutus nähdään oleellisena toimenpiteenä jakamistalouden edistämiseksi.

Hanketyö ja resurssit

- Hanketyö nähdään jakamistaloutta tällä hetkellä edistävänä toimena.
- Resurssit pienillä paikkakunnilla rajallisia, mikä hidastaa jakamistalouden edistämistä.
- Hyvistä käytänteistä muissa kunnissa toivottiin enemmän tietoa.

Harvaan asuttujen alueiden piirteet

- Harvaan asutuilla alueilla mahdollisuudet jakamistaloudelle erilaisia kuin kaupungeissa, mikä ei sinänsä ole este, mutta tulisi huomioida.
- Alueen matalampi palkkataso nähdään esteenä.

Yritys- ja yhdistystoiminta

- Yritysyhteistyö mahdollistaa kirjastolainamoiden pyörittämisen lahjoitetuilla tavaroilla.
- Yhdistykset oleellinen osa jakamistalouden edistämistä.
- Jakamistalouden yritystoimintaa on vielä vähäisesti alueilla.
- Rahoitusmahdollisuudet jakamistalouden yrityksille nähtiin tärkeänä edistäjänä.

3.3 Kansallisia hyviä esimerkkejä jakamistaloudessa (1/5)

Liikkuminen

Jakamistaloudella voidaan vaikuttaa suuresti liikkumiseen. Jaettua liikkumista voidaan toteuttaa esimerkiksi toimivalla joukkoliikenteellä, yhteiskäyttöautoilla, -pyörillä sekä kimppekyydeillä. Esimerkiksi:

- Kuntapyöräkokeilu Hollolassa, lukitsemattomat kyläpyörät Asikkalassa ([Jakamistalous Päijät-Hämeessä 2021](#))
- Kaupunkipyörät esim. Joensuu, pääkaupunkiseutu, Tampere
- Sähköautot yhteiskäytössä, virka-aikana kaupungilla ja sen jälkeen muille vuokrattavissa, [Lappeenrannan kaupunki](#)
- Maksuttomia parkkipaikkoja autonjakopalveluille (esim. [Espoon kaupunki](#))
- Pyöräilyä ja julkista liikennettä tukevan infran kehittäminen (ks esim. [ELY-keskus ja kestävä liikkuminen](#))
- Kimppakyyti –pysäköintialueet ja ilmainen pysäköinti (esim. [Turun kaupungin pilotti](#))
- Skipperi on veneilypalvelu, jossa veneen voi vuokrata omistajalta ([skipperi.fi](#))
- Kyläkanootti, Kojonkulman kyläyhdistys Loimaan kaupungin avustuksella ylläpitää erilaisia veneitä joita kyläläiset saavat vapaasti käyttää ([Jakamistalouden esimerkkejä 2020](#)).

3.3 Kansallisia hyviä esimerkkejä jakamistaloudessa (2/5)

Tilat

Tilojen käyttöastetta voidaan nostaa tarjoamalla niitä muuhun toimintaan oman käytön ulkopuolella. Kunnat omistavat paljon erilaisia kiinteistöjä, joita voidaan hyödyntää kuntalaisten, yhdistysten tai yritysten toiminnassa oman käytön ulkopuolella. Toisaalta kunnat voivat edistää jakamistalouden toimintaa tarjoamalla jakamistalouden toiminnalle pysyviä tiloja tai huomioimalla jakamistalouden suunnitteluvaiheessa. Esimerkkejä jakamistalouden tilapalveluista:

- Kunnan vapaiden tilojen ja laitteiden varaukset digitaalisten alustojen kautta (esim. [pääkaupunkiseudun digitaalinen alusta](#))
- Jakamistalouden toimintojen mahdollistaminen kunnan alueella. Esim. tavaroiden vuokrauspalvelu Liiterin kontti keskeisillä sijainneilla kaupungeissa ([liiteri.net](#)).
- Monitoimihalli Tammelassa. Kyläyhdistyksen ylläpitämä monitoimihalli, josta löytyy mm. korjaushalli koneiden korjaukseen, kutomotila ja kokoushuone ([Monitoimihalli, Teuro-Kuuslammi](#)).
- Kiertotalouden ja jakamistalouden integrointi jo alueiden kehitysvaiheessa (esimerkiksi [Espoon Keran alue](#), Alueelle kehitetään mm. koko aluetta palveleva digialusta, jonne kootaan merkittävimmät kierto- ja jakamistalouden palvelut.)

3.3 Kansallisia hyviä esimerkkejä jakamistaloudessa (3/5)

Tavarat

Kulutusta voidaan vähentää olennaisesti jakamistalouden avulla. Kunnat voivat edistää erilaisten tavaroiden yhteiskäyttöä niin omassa toiminnassaan, kuin edistämällä kuntalaisten ja alueen organisaatioiden kulutuksen vähentämistä ohjeistuksen, rahallisen tai muunlaisen tuen avulla.

- Kirjastot toimivat tavaralainaanoina ympäri Suomea. Eniten tarjolla on harrastusvälineitä, mutta tarjolla on useasti myös kotitalouskoneita, työkaluja, mittareita, lainakasseja ja kulkuvälineitä. (materiaalikiertoon.fi)
- Pääkaupunkiseudun palvelukartta kokoaa yhteen jakamistalous- ja kiertotaloustoimijoita (palvelukartta.espoo.fi).
- Tapahtumakärri pilotti, kärri sisältää suurimman osan tapahtuman järjestämiseen tarvittavista tavaroista, Päijät-Häme ([Jakamistalous Päijät-Hämeessä 2021](#)).
- Tavarat kiertoon järjestelmä kaupungin sisäiseen käyttöön, Turun kaupunki. Verkko- ja mobiilisovellus erityisesti toimialojen väliseen kalusteiden hankintaan ja jakamiseen. Avoin lähdekoodi jota muut kunnat voivat hyödyntää. (ymparistonyt.fi)
- Kiertonet toimii julkisen sektorin omaisuuden myyntikanavana (kiertonet.fi).

3.3 Kansallisia hyviä esimerkkejä jakamistaloudessa (4/5)

Ruoka

Jakamistalouden keinoilla voidaan vähentää esimerkiksi ruokahävikkiä jakamalla tai myymällä ylijäämäruokaa tai vanhentumassa olevia elintarvikkeita. Toisaalta jakamistaloutta ja yhteisöllisyyttä voidaan edistää esimerkiksi erilaisilla yhteisöpuutarhoilla.

- Ruokahävikkiä vähentäviä organisaatioita on useita. Kuntien organisoimia toimintoja ovat esimerkiksi Vantaan kaupungin [Yhteinen pöytä](#) ja Helsingin kaupungin [Stadin Safka](#).
- Ympäri Suomea on käytössä hävikkijääkaappeja, joihin alueen ihmiset voivat tuoda ylimääräiseksi kokemaansa ruokaa muiden käytettäväksi. Ruuan on oltava avaamaton elintarvikepaketti ja kaapin on sijaittava valvotulla alueella. ([Hävikkijääkaapit, YLE 2018](#))
- Vapaaehtoisvoimin ylläpidettäviä yhteisöpuutarhoja löytyy esimerkiksi [Lappeenrannasta](#) ja [Helsingistä](#).

3.3 Kansallisia hyviä esimerkkejä jakamistaloudessa (5/5)

Verkostot ja osaamisen kehittäminen

Jakamistalouden edistämisen kulmakiviä on verkostotoiminta, jonka avulla luodaan yhteisöllisyyttä, jaetaan hyviä käytänteitä, löydetään toimivia synergioita eri organisaatioiden välillä jakamistalouteen perustuvan toiminnan edistämiseksi sekä edistetään innovointia ja tavoitetaan laajempia käyttäjäkuntia.

- KIEPPI-hanke: Kiertotalouden kumppanuusmallin kehittäminen Tampere, Espoo ja Turku. Hankkeessa toteutettiin useita pilotteja kunnan ja yritysten välillä, jotka edistivät kiertotaloutta ja jakamistaloutta alueella. (tampere.fi, [KIEPPI-hankkeen tuloksia](#))
- Tammelan kunnan INTRO-työpajat. Paja tukee esim. työkokeiluja ja kuntouttavan työtoiminnan paikkoja. Tiloissa tehdään tilaustyönä mm. rakennustöitä, huonekalujen ja vaatteiden kierrätykseen liittyviä töitä. (tammela.fi)
- Eräitä hyviä kiertotalouden ja jakamistalouden verkostoja ja tietolähteitä ovat: Kiertotaloussuomi.fi, Fisunetwork.fi, hiilineutraalisuomi.fi, motiva.fi

4. Johtopäätökset ja yhteenveto

4.1 Toimenpide-ehdotukset alueen kuntatoimijoille

Pohjois-Karjalan kunnissa potentiaalia jakamistalouden edistämiseksi löytyy usealta osa-alueelta. Seuraavilla kalvoilla esitetään erilaisia toimenpide-ehdotuksia liittyen seuraaviin sektoreihin ja läpileikkaaviin teemoihin.

Lisäksi arvioidaan toimenpide-ehdotusten resurssitarpeita ja aikajännettä:

Henkilöresurssien tarve (pieni – merkittävä)

Aikajänne (alle puolen vuoden hanke – useamman vuoden hanke)

Kustannusarvio (edullinen – suurempaa investointia vaativa)

Toimenpide-ehdotukset: Tietoisuus, yhteisöllisyys ja digitaaliset alustat (1/2)

Toimenpide	Resurssitarpeen arvio (henkilöt, aikajänne, kustannukset)			Huomioita
	Henkilöt	Aikajänne	Kustannukset	
Kierto- ja jakamistalouden edistämisen vinkit asukkailla	1 henkilö	1 tunti	€	Vinkkejä voidaan jakaa esimerkiksi asukkaiden suosimilla foorumeilla, kunnan yleisillä nettisivuilla ja jätehuoltoyritysten nettisivuilla.
Jakamistalous-koulutus kuntatoimijoille ja alueiden yhdistyksille	1 henkilö	1 tunti	€	Yhdistyksillä voi olla tärkeä rooli jakamistalouden mukaisen toiminnan jalkauttamisessa ja yhteisöllisyyden edistämisessä.
Huomioidaan jakamistalous Pohjois-Karjalan kiertotalouden tiekartassa	1 henkilö	1 tunti	€	Osana tiekartan päivitystä jakamistaloudelle voidaan määritellä selkeitä tavoitteita tietyllä aikajänteellä.
Keskittetty kierto- ja jakamistalouden resursointi ja hanketoiminta	2 henkilöä	2 tuntia	€	Yhteisten hankkeiden avulla on mahdollista levittää hyviä käytänteitä ja tietoisuutta tehokkaasti ja tehostaa resursointia.
Kokemusten ja parhaiden käytäntöjen jakaminen kootusti	2 henkilöä	1 tunti	€	Esimerkiksi yhteisen tiedonjakofoorumin perustaminen ja kokoontuminen kerran vuodessa

Toimenpide-ehdotukset: Tietoisuus, yhteisöllisyys ja digitaaliset alustat (2/2)

Toimenpide	Resurssitarpeen arvio (henkilöt, aikajänne, kustannukset)			Huomioita
Digitaalisten alustojen entistä laajempi hyödyntäminen erilaisissa kiertotaloutta tai jakamistaloutta edistävissä toimenpiteissä				Digitaaliset alustat ovat olennainen jakamistalouden tehokasta resurssien hyödyntämistä. Esimerkkinä voisi olla kunnan tiettyjen tilojen tai kulkuvälineiden vapauttaminen tiettyinä aikoina asukkaiden käyttöön digitaalisen varaupalvelun kautta.
Kampanja, jolla mainostetaan niin kunnan kuin eri organisaatioiden tarjoamia jakamistalouden palveluja ja tapahtumia				Tuodaan suuremman yleisön tietoisuuteen alueen jakamistalouden palvelut kunnan alueella kampanjanomaisesti.
Kootaan yhteen tietopalveluun kunnan/maakunnan kierto- ja jakamistaloutta tukeva yritystoiminta				Palvelun avulla tuettaisiin alueen yritystoimintaa ja nostettaisiin asukkaiden tietoisuutta ja tiedon saavutettavuutta.

Toimenpide-ehdotukset: Liikkuminen

Toimenpide	Resurssitarpeen arvio (henkilöt, aikajänne, kustannukset)			Huomioita
Kampanja kimppakyytien, pyöräilyn ja julkisten kulkuvälineiden puolesta kunnan omassa toiminnassa ja alueen yrityksissä			€	Voitaisiin esimerkiksi palkita kimppakyytejä, pyörää tai joukkoliikennettä työmatkoihin käyttävät henkilöt (aamupalatarjoilu tms.).
Selvitetään kunnan autojen ja muun kaluston käyttöasteet ja mahdollisuudet virka-ajan ulkopuoliselle yhteiskäyttötoiminnan aloittamiselle			€€	Kunnan olemassa olevan kaluston (esim. henkilöautot, pakettiautot) käytössä voi olla tehostamispotentiaalia. Kustannuksia tuovia tekijöitä esim. vuokrausjärjestelmän käyttöönotto tai kaluston varustaminen älylukoilla.
Kehitetään alueellisia yhteiskäyttöä edistäviä mobility hubeja			€€	Mobility hubista voisi vuokrata/lainata esimerkiksi polkupyöriä, sähköautoja ja vaikka kuntalaisten omia kulkuneuvoja. Sijoitetaan keskeiselle sijainnille, esimerkiksi yhteiskäyttöisen tilan lähelle. Voitaisiin tehdä esimerkiksi yritysvetoisesti.
Jakamistalouden huomioiminen kunnan omissa hankinnoissa			€	Esimerkiksi linjataan, että kunnan käyttöön hankintaan vain sähköautoja tai muita vähäpäästöisiä ajoneuvoja, jotka on valmiiksi varustettu yhteiskäytön mahdollistavilla lukitusyhteisöillä.

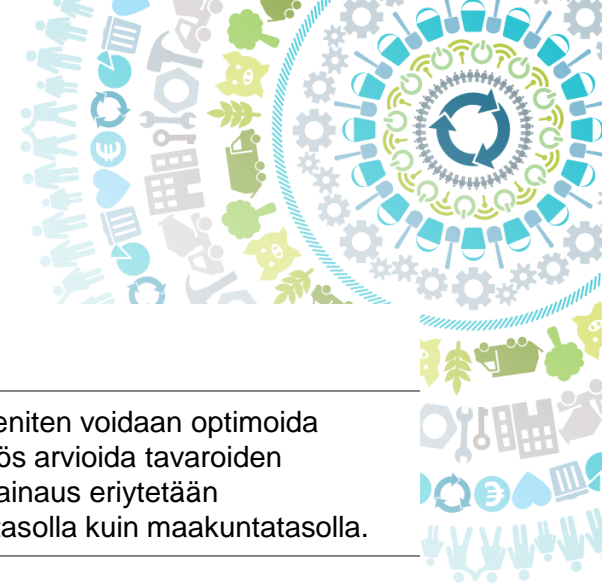
Toimenpide-ehdotukset: Tilojen käyttö

Toimenpide-ehdotus	Resurssitarpeen arvio (henkilöt, aikajänne, kustannukset)			Huomioita
Selvitetään kunnan tilojen käyttöasteet ja mahdollisuudet tehostaa tilojen käyttöä			€	Kunnan tiloista voi löytyä käyttämätöntä potentiaalia esimerkiksi käsityö- tai urheilutoiminnalle sekä tiloja ja etätyöpisteitä yksityishenkilöille tai yrityksille. Tiloissa olevien tavaroiden hyödyntämistä voidaan myös tehostaa.
Tuetaan asukkaiden, yhdistysten tai yritysten jakamistaloutta edistävää toimintaa mahdollistamalla niille tilat			€	Esimerkiksi mahdollistetaan tilat erilaisille harraste- ja korjaustoiminnalle (kuten käsityö- ja verstastoiminta). Toimintaa voi ohjata kunta, yhdistykset tai yritykset. Toisaalta mahdollisesta jakamistalouden mukaiselle yritystoiminnalle tilaa keskeisiltä sijainneilta kunnassa.
Otetaan tilatehokkuus ja muunneltavuus osaksi rakennussuunnittelua			€€	Luodaan esimerkiksi periaatteet jakamistalouden edistämiseksi asemakaavoituksessa tai laaditaan ohjeet kierto- ja jakamistaloutta edistävälle uudis- tai peruskorjattaville asuin- tai palvelurakennuksille. Tavoitteena olisi luoda muunneltavia ja monikäyttöisiä tiloja. Konkreettisena esimerkkinä älylukitusten integrointi tiloihin joilla useampi käyttäjä.

Toimenpide-ehdotukset: Tavarat

Toimenpide-ehdotus	Resurssitarpeen arvio (henkilöt, aikajänne, kustannukset)			Huomioita
Kirjastojen tavaroiden lainausasteen kartoitus ja selvitys yrityspohjaisen tavaroiden lainaus toiminnan liiketoimintapotentiaalista			€	Selvittämällä mitä tavaroita kirjastoista lainataan eniten voidaan optimoida toimintaa ja kohdentaa tarpeita. Näin voidaan myös arvioida tavaroiden lainaamisen liiketoimintapotentiaalia, jos tavarainlainaus eriytetään kirjastotoiminnasta. Voitaisiin toteuttaa niin kuntatasolla kuin maakuntatasolla.
Kierto- ja jakamistalouden huomiointi kunnan hankintaohjeissa			€	Laaditaan hankintaohjeet joilla edistetään kierto- tai jakamistaloutta kunnan hankinnoissa. Esimerkiksi kalusteiden hankkiminen palveluna tai käytettynä.
Kuntalaisten tarpeisiin soveltuvan tavaralainaus pilottihanke joko kunnan organisoimana tai yhteistyössä eri tahojen kanssa			€€	Esimerkkinä voisi olla tapahtumakärryn tyyppisten ratkaisuiden pilotointi yhteistyössä yhdistysten kanssa. Kustannukset riippuvat tarvittavan investoinnin suuruudesta. Resurssien tarjoaminen yhdistyksille jakamistalouden ja yhteisöllisyyden edistämiseksi.

Toimenpide-ehdotukset: Ruoka

Toimenpide-ehdotus	Resurssitarpeen arvio (henkilöt, aikajänne, kustannukset)			Huomioita
Kampanja ruokahävikin vähentämiseksi			€	Liittyminen esimerkiksi kansalliseen ruokahävikki kampanjaan (hävikkiviikko)
Hävikkijääkaappi-pilotti			€	Pilotoidaan hävikkijääkaappia esimerkiksi mökkeilykaudella tai tiheämmin asutuilla alueilla.
Hävikkiruuan jakelutoiminnan järjestäminen			€€	Selvitetään mahdollisuutta hävikkiruuan jakelutoiminnan järjestämiselle. <i>Huom. Siun sote aloittanut tätä jo Pohjois-Karjalassa.</i>

4.2 Yhteenveto

- Pohjois-Karjalan kunnissa edistetään nykyisellään jakamistaloutta jonkin verran ja aihe tunnistetaan nousevaksi ja tärkeäksi. Selvityksen pohjalta **jakamistalouden potentiaalia ei ole hyödynnetty maakunnassa täysimääräisesti** ja tilaa erilaisille toimenpiteille ja kokeiluille löytyy runsaasti.
- Kuntatoimijat toivoivat saavansa lisää **koulutusta** liittyen jakamistalouden edistämiseen ja **tietoa** hyvistä käytänteistä. Selvityksessä suositellaankin että jakamistalouteen liittyvää osaamista kehitettäisiin ja kokemuksia jaettaisiin avoimesti.
- Koska Pohjois-Karjalassa on suurimmaksi osaksi pieniä, harvaan asuttuja kuntia, ratkaisut jotka toimivat kaupungeissa eivät välttämättä toimi harvaan asutuilla alueilla. Alueen **asumistiheys** sekä kohderyhmät tulisi huomioida toimenpiteitä suunniteltaessa.
- Kuntien omistamien **liikkumisvälineiden ja tilojen** ja muun kaluston käyttöasteesta ei ole tietoa, mutta on oletettavaa että niitä voitaisiin vielä tehostaa.
- **Tavaroiden** kohdalla olisi hyvä kartoittaa kuntalaisilta minkälaisia yhteiskäyttötavaroita he toivoisivat käytettäväksi. Tavaralainamoja on Suomessa jo useampia ja niiden soveltuvuutta ja sopivaa toimintamallia Pohjois-Karjalassa voisi selvittää. Kunnat voivat myös itse toimia kestävän kulutuksen edistäjänä ja huomioida kierto ja -jakamistalouden omissa hankinnoissaan.
- **Ruokahävikin** pienentämisellä on suuri ympäristövaikutus ja sitä voidaan vähentää myös jakamistaloutta edistävin keinoin, kuten hävikkiruuan keskitetty kerääminen ja jakaminen.
- **Jakamistalous ja digitaalisuus** kulkevat käsi kädessä. Kunnat voivat edistää jakamistaloutta hyödyntämällä olemassa olevia digitaalisia alustoja resurssien jakamiseen tai kokoamalla alueen jakamistalouden palvelut kuntalaisille suunnattuun havainnolliseen tietokantaan.
- **Maakunnan rooli tiennäyttäjänä korostuukin erityisesti harvaan asuttujen kuntien kohdalla. Keskitetty resursointi, yhteiset alustat ja tietoisuuden kehittäminen kunnissa ovat tärkeä osa jakamistalouden edistämistä Pohjois-Karjalassa.**

4.3 Mitä seuraavaksi?

Minkälaisia ensiaskeleita kunnissa voidaan ottaa?

- Jakamistalouden jalkauttaminen vaatii usein asennemuutosta ja tietoisuuden lisäämistä. Esim. kuntien edustajille, järjestöille ja/tai kansalaisille järjestettävä koulutus on helppo tapa nostaa tietoisuutta jakamistaloudesta. Näin voidaan myös mahdollistaa jakamistalouden parhaiden käytäntöjen vaihtaminen ja kokemusten jakaminen.
- Myös opinnäytetyöt tai muut selvitykset jakamistalouteen liittyen (esim. kirjastojen tavaralainauksen nykytila, kuntien tilojen/liikkumisvälineiden käyttöasteet) voivat tuottaa tarvittavaa tietopohjaa ja nostaa jakamistaloutta laajempaan tietoisuuteen.
- Kunnat voivat käynnistää pienimuotoisia jakamistalouden pilottiprojekteja, joissa testataan erilaisia ideoita sekä kerätään kokemuksia ja palautetta.
  - Sesonki- tai kertaluontoiset tavarat/tilat voivat olla helpompi kohde jakamistalouden aloittamiselle kuin usein tarvittavat henkilökohtaisemmat tavarat (esim. oma auto).

ASIAKKAAMME TEKEVÄT MAAILMASTA PUHTAAMMAN JA TURVALLISEMMAN

